

Forord

Placentapatologi er et felt i patologifaget som har vært lite omhandlet i patologibøkene. I bøker som omhandler 'Surgical Pathology'^{1,2,3} finner en placentapatologi knyttet til kapitlet om den kvinnelige genitaltraktus. Fagbøker om placentapatologi gir oversikt over patologiske forandringer men er ofte for gamle eller for tykke og derfor tunge å forholde seg til. Først da jeg fant en bok om placentadiagnostikk skrevet av en pensjonert tysk professor, fikk jeg en kilde som ga god oversikt over placentapatologien⁴. Prof. Dr. Martin Vogel, som har skrevet boken, var leder av Berlins barnepatologiske institutt i mer enn 30 år. Prof. Vogel er internasjonalt anerkjent som en av de fremste fagfolk på sitt felt.

Boken inspirerte meg til å reise til Berlin. Fra avdelingen her fikk jeg full støtte. Oppholdet i Berlin ga meg innblikk i dagens perinataldiagnostikk innenfor placenta- og barnepatologi. Instituttets møtevirksomhet med klinisk-patologiske diskusjoner inspirerte meg til å studere patologiske og patofysiologiske sammenhenger.

Placentapatologi er et krevende fagfelt og forutsetter spesiell kunnskap for å kunne imøtekomme klinikkens krav. Etter mitt opphold i Berlin har jeg holdt flere foredrag på Gades institutt og Kvinneklubben på Haukeland Universitetssykehus. Besøket mitt i Berlin samt foredragene har vært utgangspunktet for dette kompendiet, som jeg er blitt oppfordret til å lage.

I omtrent to år har jeg samlet bildemateriale fra avdelingens rutineprøver både makroskopisk og mikroskopisk. Jeg har gjennomgått litteratur av velkjente forfattere innen placentapatologi^{4,5,6} og notert ned det jeg hadde av kunnskap fra Berlin. Samtaler med medlemmer av 'Society for Pediatric Pathology' viste enighet når det gjaldt fremgangsmåten innenfor placentadiagnostikk. Men bakgrunnen for kompendiet er først og fremst placentaboken og samtaler med prof. Vogel.

¹ Ackerman's Surgical Pathology 8th edition, Mosby 1996

² Sternberg's Diagnostic Surgical Pathology 4th edition, Lippincott Williams, 2004

³ Blaustein's Pathology of the Female genital tract, 4th ed., Springer, 1996.

⁴ Martin Vogel, Atlas der morphologischen Plazentadiagnostik, 2nd ed. Springer, 1996.

⁵ Kurt Benirschke, Peter Kaufmann: Pathology of the Human Placenta, 4th ed., Springer 2000.

⁶ Kraus et al.: Atlas of nontumor Pathology – Placental Pathology, AFIP 2004.

Avdelingen har støttet arbeidet mitt. For dette takker jeg vår tidligere avdelingsleder overlege Andreas Myking og prosektor Niel Petter Aardal. Avdelingssjef prof. Steinar Aase har fortsatt støtten etter at han tiltrådte.

Kompendiet inneholder en ny protokoll for fremgangsmåte for makrovurderingen av placenta. Også uttak av snitt til histologisk vurdering følger et nytt skjema. I forbindelse med dette har seksjonsoverlege for autopsi Bjørn Bertelsen gitt meg oppmuntring og støtte underveis. Også seksjonsoverlege for biopsi Johan Eide har gitt gode råd.

Bioingeniørene Karen Borsholm, Bendik Nordanger og Torgeir Enæs skylder jeg takk for praktisk hjelp ved makroskopisk bearbeidelsen av placentaene og fotograferingen.

Praktisk hjelp fra instituttets forskningslaboratorium har vært en god støtte. For dette takker jeg teknisk assistent Randi Nygaard. Sekretærene på skrivestuen for biopsi takker jeg for hjelp i skriveprosessen av biopsimaterialet med nytt vokabular.

Faglig støtte fra Berlin, spesielt fra Dr. Nanette Sarioglu har betydd mye. Denne korrespondansen har skjedd via e-mail.

Perinatalgruppen med prof. Inge Morild og første amanuensis, overlege Bjørn Mæhle takker jeg for tålmod og tillit. Dr. Mæhle og Dr. Bertelsen takkes for første gjennomsyn av manuskriptet. Prof. overlege Einar Svendsen, prof. overlege Ole Didrik Lærum og prof. molekylærpatolog Anders Molven takker jeg for at de tok seg tid å rette språket og diskutere og kommenterte det faglige.

Assistentlege-kolleger takker jeg for tålmodighet og interesse.

Kompendiet gjør ikke krav på å være fullstendig, og er kun ment å være et hjelpemiddel i dagens diagnostikk. Spesielle problemstillinger krever oppslag i anerkjente fagbøker i placentapatologi.

Det foreliggende heftet er første del av to kompendier om perinatalpatologi.

Del to er under skriving og skal være en støtte for diagnostikk innen fosterpatologi med makroskopisk og mikroskopisk bildemateriale hentet fra fosterobduksjoner ved avdelingen her.

Gitta Turowski
assistentlege
Avdeling for patologi
Gades institutt
Mai 2006